

Fødevarestyrelsen

20. august 2020

(revideret 31. august – rettelser i Tabel 8 af det samlede antal overtrædelser 2019)

J.nr.: 2019-29-102-00015

Økologikontrollen i 2019

Denne rapport beskriver resultaterne af økologikontrollen udført i Danmark i 2019 i henhold til EU's økologiforordning¹, jf. bekendtgørelsen om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.^{2,3}

Økologikontrollen udføres af Fødevarestyrelsens kontrolenheder.

Rapporten omhandler ikke kontrollen i storkøkkener i henhold til bekendtgørelsen om økologisk storkøkkendrift⁴.

Antal virksomheder omfattet af kontrolordningen:

TABEL 1

Antal virksomheder, herunder nye og ophørte, fordelt på virksomhedstyper

Virksomhedstyper	Ultimo 2018	Nye	Ophørte	Ultimo 2019	Tilvækst	Tilvækst i procent
Primærvirksomheder mv.*	37	14	-	51	14	38
Detailvirksomheder	260	77	49	288	28	11
Engrosvirksomheder	1819	335	210	1944	125	7
• Uden behandling	1145	239	147	1237	92	8
• Med behandling	674	96	63	707	33	5
I alt	2116	426	259	2283	167	8

*Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

¹ Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91

² Bekendtgørelse nr. 1404 af 3. december 2015 om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.

³ Jf. data udtrukket fra Fødevarestyrelsens IT-systemer juni 2020.

⁴ Bekendtgørelse nr. 420 af 24. april 2013 om økologisk storkøkkendrift, som 15. august blev afløst af bekendtgørelse nr. 656 af 27. juni 2019 om økologisk storkøkkendrift

TABEL 2**Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen*, 2009 -2019**

	Primærvirk- sigheder**	Engrosvirksomheder med behandling	Engrosvirksomheder uden behandling	Detailvirk- sigheder	Virksom- heder i alt
2009	5	348	433	186	972
2010	7	365	530	209	1111
2011	9	377	524	202	1112
2012	11	394	648	200	1253
2013	16	430	699	217	1362
2014	24	457	755	216	1452
2015	26	514	850	256	1646
2016	37	581	1020	261	1899
2017	31	623	1095	252	2001
2018	37	674	1145	260	2116
2019	51	707	1237	288	2283

* Antal virksomheder pr. 31. december det pågældende år.

** *Primærvirksomheder m.v.*: Akvakulturbrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

Kontrollens dækning af relevante kontrolpunkter

Ifølge EU's økologiforordning¹ skal virksomheder omfattet af økologikontrol modtage mindst ét årligt fysisk kontrolbesøg. Da den danske økologikontrol bliver udført som en integreret del af den generelle fødevarerkontrol sikres grundlæggende en meget bred kontroldækning, ofte med flere årlige kontrolbesøg, jf. den gældende vejledning om kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen. Tilsynsfrekvenserne for fødevarerkontrollen fastlægges ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed, dvs. f.eks. ud fra virksomhedens størrelse, kompleksitet og tidligere kontrolresultater.

Ud over de generelle retningslinjer for kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen, er der i vejledningen om økologikontrol fastlagt, at der i løbet af et kalenderår skal udføres stikprøvekontrol inden for en række nærmere definerede kontrolområder. Dette krav gælder for virksomhederne, som har været omfattet af økologikontrolordningen i hele kalenderåret. I 2019 er dette opfyldt for 99,7 % af virksomhederne⁵.

⁵ Antallet af virksomheder, der har været omfattet af økologikontrol i hele kalenderåret, 2019, er 1824, og der er gennemført den foreskrevne økologikontrol på i alt 1819 af disse – svarende til 99,7 %. For så vidt angår de ikke-kontrollerede virksomheder er kontrollen gennemført primo 2020.

Overtrædelser og sagsopfølgning

TABEL 3

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser*	Antal virksomheder ultimo 2019	Antal overtrædelser i % af antal virksomheder
Primærvirksomheder	0	51	0
Detailvirksomheder	22	288	7,6
Engrosvirksomheder	173	1944	8,9
• <i>uden behandling</i>	59	1237	4,8
• <i>med behandling</i>	114	707	16,1
I alt	195	2283	8,5

*: Der er tale om det samlede antal overtrædelser. Da der er virksomheder, der begår flere overtrædelser, er antallet af virksomheder lavere end de angivne antal overtrædelser.

TABEL 4:

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser
Primærvirksomheder	1
Detailvirksomheder	21
Engrosvirksomheder	40
• <i>uden behandling</i>	38
• <i>med behandling</i>	2
I alt	62

TABEL 5

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder

	Regnskab	Dokumentation / modtagekontrol	Anmeldelse	Mærkning/ produkt sammensætning	Import	Adskillelse	I alt
Indskærpelser	58	62	23	18	17	3	181
Påbud/forbud	0	0	0	0	3	0	3
Bødeforlæg, politianmeldelser	4	3	0	1	3	0	11
I alt	62	65	23	19	23	3	195

TABEL 6

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder af ikke økologikontrollerede virksomheder

	Anmeldelse	Mærkning	I alt
Indskærpelser	52	1	53
Påbud/forbud	1	0	1
Bødeforlæg, politianmeldelser	7	1	8
I alt	60	2	62

TABEL 7

Alle overtrædelser fordelt på kontrolområder

Virksomheds-typer	Regnskab	Dokumentation / modtagekontrol	Mærkning/ produkt-sammensætning	Import	Adskillelse	Anmeldelse	I alt
Primærvirksomheder	0	0	0	0	0	1	1
Detailvirksomheder	9	11	0	0	0	23	43
Engrosvirksomheder	53	54	21	23	3	59	213
• uden behandling	14	17	5	14	0	47	97
• med behandling	39	37	16	9	3	12	116
I alt	62	65	21	23	3	83	257

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologikontrollerede virksomheder

TABEL 8

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser, bortset fra overtrædelser, der kun har medført indskærpelser, for årene 2009 – 2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal virksomheder under økologikontrol	972	1111	1112	1253	1362	1452	1646	1899	2001	2116	2283
Antal overtrædelser	3	6	5	5	10	12	7	6	13	8	23
Overtrædelsesprocent	0,3	0,5	0,4	0,4	0,7	0,8	0,4	0,3	0,6	0,4	1,0

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologikontrollerede virksomheder

Overtrædelsesprocent: $100 \times \text{antal overtrædelser} / \text{antal virksomheder under økologikontrol}$

TABEL 9

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser for årene 2012 – 2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal virksomheder under økologikontrol	1253	1362	1452	1646	1899	2001	2116	2283
Antal overtrædelser	99	125	113	141	171	180	170	257
Overtrædelsesprocent	7,9	9,2	7,8	8,6	9,0	9,0	8,0	11,3

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologikontrollerede virksomheder

Overtrædelsesprocent: 100 x antal overtrædelser / antal virksomheder

Konklusion

Der ses i lighed med de foregående år relativt få overtrædelser, der har givet anledning til sanktionerne påbud/forbud, bødeforlæg, politianmeldelse eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer (jf. Tabel 8). Desuden viser opgørelsen, at der lige som ved den øvrige fødevarerkontrol, gives relativt mange indskærpsler (jf. Tabellerne 5 og 6).

I 2019 er der samlet set et højere antal overtrædelser, end de foregående år (jf. Tabel 8 og 9). Tabel 8 og 9 viser dog ikke en entydig udvikling hen over årene mod flere overtrædelser.

Sammenlignes Tabel 7 med den tilsvarende tabel fra [notatet om økologikontrollen i 2018](#) ses, at stigningen i antallet af overtrædelser først og fremmest ses på områderne regnskab og dokumentation/modtagekontrol. En del af forklaringen på dette kan være, at der i 2019 blev gennemført en [kontrolkampagne om balanceregnskab i virksomheder, der producerer økologiske fødevarer](#). Denne kampagne indikerede, at virksomhederne generelt havde godt styr på reglerne, og at der ikke forekom svindel med økologiske fødevarer. Kampagnen kan have medført, at Fødevarestyrelsen generelt har foretaget flere stikprøvekontroller på området, hvorfor der er konstateret flere overtrædelser end normalt, også hos virksomheder, der ikke var omfattet af kampagnen.

Det kan derfor ikke nødvendigvis konkluderes, at virksomhederne i 2019 hyppigere har overtrådt reglerne om regnskab og dokumentationen. FVST vil under alle omstændigheder også fremover tildele området højeste prioritet ved gennemførelsen af den årlige økologikontrol. Kontrollen af reglerne om dokumenteret balanceregnskab er central i forhold til både at forebygge og konstatere eventuel svindel og prioriteres derfor som udgangspunkt højest i både økologireglerne samt ved den løbende kontrol.

I lighed med de tidligere år udgør en stor del af overtrædelserne i 2019 virksomheder, der påbegynder økologiaktiviteter uden at være omfattet af den lovpligtige økologikontrol.

Økologikontrollens integration i den generelle fødevarekontrol betyder, at sådanne overtrædelser kan konstateres ved den løbende kontrol, herunder kontrollen i hht. den almindelige fødevarelovgivning.

Overordnet set vurderes det, at resultatet vedrørende den gennemførte økologikontrol på alle⁵ de økologikontrolkrævende virksomheder samt det relativt lille antal overtrædelser, er et udtryk for, at økologikontrollen fungerer tilfredsstillende, dvs. er effektiv og forebyggende.